

NHẠY CẢM GIỚI TRÊN VnExpress

LỜI GIỚI THIỆU

Thưa các nhà báo, thưa các bạn đồng nghiệp!

Trên Alexa, một website đánh giá lượt truy cập của các trang web trên thế giới, báo điện tử vnexpress đứng thứ 3 trong top 100 trang được truy cập nhiều nhất chỉ sau hai trang có chức năng tìm kiếm đều thuộc Google. Điều đó cho thấy lượng độc giả hàng ngày vào tìm thông tin trên vnexpress là rất lớn, đồng nghĩa với những thông tin được truyền thông trên trang này sẽ có tác động không nhỏ tới một bộ phận lớn độc giả. Đó là lý do nhóm bản tin nhật sạn quyết định chọn vnexpress là trang tin tiếp theo để lọc bỏ sạn giới trên truyền thông.

Hàng ngày mỗi trang báo mạng đòi hỏi một lượng thông tin rất lớn, và phải được cập nhật liên tục. Điều này giúp cho trang bài phong phú, thỏa mãn nhu cầu thông tin ngày một lớn và chuyển tải kịp thời từng nhịp đập của mọi mặt đời sống xã hội tới với độc giả. Tuy nhiên, có lẽ cũng chính yêu cầu về số lượng và tốc độ cập nhật mà báo mạng cũng dễ trở nên sơ hở với những sạn giới, và vnexpress không phải là trang báo điện tử đầu tiên được nhật sạn. Vì vậy nhóm nhật sạn lại hỏi hộp không biết lượng sạn ở 1 trang báo lớn như trang này sẽ nhiều hay ít. Quá trình nhật sạn cho thấy những tín hiệu vui nhưng đâu đó vẫn tồn tại tại những hạt sạn không đáng có trong những bài viết. Vẫn biết với tốc độ cập nhật mỗi ngày, các bài báo sẽ xuất hiện rồi ẩn đi rất nhanh, nhưng một khi đã có những hạt sạn, với lượng độc giả không nhỏ, những nội dung đó sẽ khắc sâu thêm định kiến giới trong cộng đồng xã hội, làm giảm đi giá trị đẹp đẽ của công tác truyền thông.

Ngoài những bài viết công bằng, thể hiện sự nhạy cảm giới, trong bản tin này, nhóm cũng xin dẫn ra những bài viết hay nhưng đồng thời cũng có những bài chúng ta cần lưu ý để cùng nhau chia sẻ và học hỏi. Với kinh nghiệm của người cầm bút, chúng tôi tin các nhà báo có thể biến những thiếu sót thành những bài viết hoàn thiện hơn, để những gì hiện ra dưới ngòi bút của các bạn thực sự phục vụ được lợi ích của cộng đồng. Rất mong tiếp tục nhận được sự ủng hộ của các bạn.

Trân trọng

Nhóm cán bộ Oxfam – CSAGA

PHẠM VI KHẢO SÁT

Với tốc độ cập nhật thông tin hàng ngày, vnexpress có một lượng bài không nhỏ với rất nhiều các mục tin phong phú, xoay quanh các lĩnh vực đời sống xã hội. Nhóm bản tin tập trung rà soát các mục như Xã hội - Thế giới - Kinh doanh - Văn hoá - Thể thao - Pháp luật - Đời sống và Khoa học. Đây cũng là những mục mà có thể tiềm ẩn sạn giới, và nhóm đã rà soát các loạt bài trong tất cả các mục này bắt đầu từ tháng 1/2012 tới tháng 3/2012.

I – Các bài viết có tính nhạy cảm giới thường xuất hiện trên các mục Khoa học - Thể thao hoặc Kinh doanh

1. Thay đổi quan niệm truyền thống về những lĩnh vực chỉ nam giới mới có thể đạt tới vinh quang.

Hãy thử làm một trắc nghiệm vui: hãy vẽ chân dung 1 nhà khoa học, rất có thể không ít người sẽ liên tưởng tới một nhà khoa học nam, bởi lẽ từ xưa sự bất bình đẳng giới vốn hạn chế rất nhiều những khả năng của nữ giới, từ đó củng cố thêm niềm tin trong cộng đồng rằng chỉ nam giới mới có khả năng làm khoa học. Chính vì vậy khi có một bài báo như bài **600 triệu đồng học bổng cho các nhà khoa học nữ** đăng tại mục *Khoa Học* ngày 8/2/2012 sẽ giúp thay đổi quan niệm lạc hậu về khả năng của hai giới trong cộng đồng. Bài báo còn góp phần tôn vinh và đánh giá cao đóng góp của các nhà khoa học nữ Việt Nam trong lĩnh vực khoa học, đồng thời tiếp tục hỗ trợ và thúc đẩy các tài năng sáng tạo của các nhà khoa học nữ Việt Nam với học bổng của hãng L'oreal Việt Nam kết hợp với Ủy ban UNESCO Việt Nam: **“Hãng L'Oréal tiếp tục tặng học bổng L'Oréal - UNESCO vì sự phát triển phụ nữ trong khoa học cấp quốc gia và quốc tế năm 2012 cho các nhà nghiên cứu khoa học nữ Việt Nam...Chương trình học bổng do L'Oréal Việt Nam tổ chức với sự hợp tác của Ủy ban Quốc gia UNESCO Việt Nam và Viện Khoa học và Công nghệ Việt Nam đã bắt đầu từ năm 2009 với mục đích “ươm mầm tài năng khoa học”. Năm ngoái, có 24 đề tài mang tính cạnh tranh và đánh giá cao. Hội đồng Khoa học Quốc gia đã lựa chọn 3 đề án nghiên cứu của 3 nhà khoa học nữ: tiến sĩ Trần Vân Khánh, tiến sĩ Hoàng Thị Bích Thảo, tiến sĩ Ứng Thị Diệu Thúy để trao học bổng.”**

Với những thông tin thêm về giải thưởng, cùng sự kêu gọi các nhà khoa học nữ nộp hồ sơ ứng cử, bài báo còn khuyến khích sự tham gia của nữ giới trong

lĩnh vực này để cộng đồng ngày càng có nhiều hơn nữ những người phụ nữ được vinh danh, nhằm tiến tới sự công bằng giới ở muôn mặt của đời sống: **“Giải thưởng L'Oréal - UNESCO Vì sự phát triển phụ nữ trong khoa học đã trở thành giải thưởng danh giá của thế giới với 72 nhà khoa học nữ xuất sắc được vinh danh, hơn 1.100 nhà nghiên cứu khoa học nữ từ khắp 5 châu lục, được hỗ trợ học bổng nghiên cứu khoa học tại các viện và phòng nghiên cứu khoa học nước ngoài. Chương trình học bổng này đã được Tổng thư ký UNESCO thế giới, bà Gretchen Kalonji đánh giá là sự đóng góp quan trọng trong việc thay đổi nhận thức của thế giới về vai trò và sự đóng góp của phụ nữ trong khoa học.”**

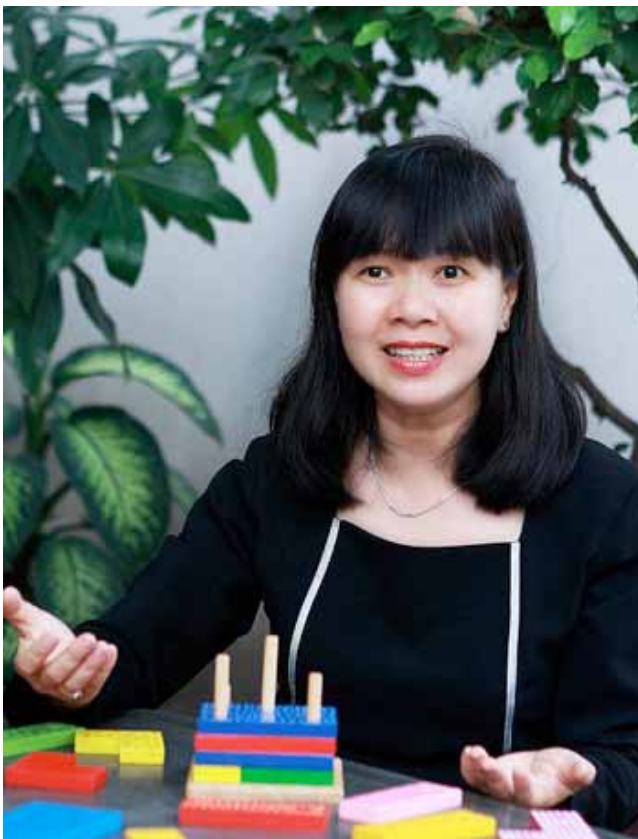
2. Doanh nhân thành đạt hoàn toàn có thể là phụ nữ:

Trong mục nhỏ về các doanh nhân – tại mục *Kinh Doanh* ngày 8/3/2012, bên cạnh các doanh nhân là nam giới có bài **Nữ tướng ngành gỗ** nói về sự chèo đò khó khăn của một doanh nhân nữ, Chủ tịch HĐQT kiêm Tổng giám đốc Công ty cổ phần Gỗ Đức Thành - Lê Hải Liễu. Người ta thường tin rằng kinh doanh là một lĩnh vực khó, đòi hỏi người làm phải có tư duy khoa học, khả năng tính toán, thông minh và sắc bén. Và với định kiến những khả năng đó chỉ nổi trội ở nam giới, đồng nghĩa với việc nhiều người cũng tin rằng kinh doanh là sở trường của phái nam, người thành đạt, giỏi giang nổi trội trong lĩnh vực này là nam giới. Bài báo với những dẫn chứng từ việc phải đảm nhận một cơ nghiệp khi còn rất trẻ và chưa có kinh nghiệm lại trong giai đoạn kinh tế khó khăn tới chỗ lãnh đạo và đưa cơ nghiệp đó đi lên đã chứng minh ngược lại với những niềm tin cũ về năng lực của nữ giới trong lĩnh vực tưởng như chỉ dành cho nam giới này: **“Tiếp quản công ty từ cha khi mới**

ngoài 30 tuổi, lúc đó bà Lê Hải Liễu không tiếng tăm, không kinh nghiệm, khó khăn trong cả đối nội lẫn đối ngoại. Nhiều nhân viên không tin tưởng khi nhìn thấy cô tiểu thư không biết gì về gỗ hay xuất khẩu, nay đứng ra lèo lái cả doanh nghiệp. Có người còn so sánh, một công nhân bình thường có khi còn am hiểu hơn hẳn người kế nhiệm này. “Nhưng, được cha giao phó, tôi không còn chọn lựa nào khác, phải học hỏi từ những cái nhỏ nhất và học ngay từ chính những người công nhân”, bà Liễu chia sẻ.

Tối nay, sau hơn 20 năm lăn lộn với nghề, từng đối mặt với những thách thức tưởng chừng không thể vượt qua, người đứng đầu Công ty Gỗ Đức Thành đúc kết nhiều những kinh nghiệm để chống chọi với khó khăn hay những biến cố bất ngờ.

Có lần, sau khi ký đơn hàng gần 1 triệu USD, xuất khẩu sang Đức - một thị trường đòi hỏi khắt khe về chất lượng sản phẩm, làm ăn bao lâu nay không có chuyện gì, bỗng ở thương vụ lớn này lại xảy ra chuyện ngoài tầm kiểm soát. Còn nửa tháng nữa xuất hàng, vài chục container gỗ ngập tràn cả xưởng, thậm chí phải thuê chỗ chứa với chi phí lớn thì đối tác đòi hủy hợp đồng, do phát hiện trong thớt gỗ chứa hàm lượng hóa chất độc hại. Họ còn đòi bồi thường gấp đôi, vì bản thân họ cũng không có hàng giao cho khách.

“Tôi nhận tin như sét đánh, chân đứng không vững và tưởng chừng phải vào viện sinh con sớm”, nhớ lại lúc đang mang thai đến tháng thứ 7, bà cho biết. Ngay lập tức, một cuộc rà soát ráo riết được thực hiện, nhưng tất cả đều ở mức độ cho phép. Nữ tướng ngành gỗ cười, chia sẻ: “Tuy nhiều lúc đau tim, căng thẳng tột bậc, nhưng thành công trong những khoảnh khắc này mới thực sự sung sướng và trọn vẹn”.

Bài báo cũng có một tiêu đề ấn tượng thể hiện sự mạnh mẽ của nữ giới ở lĩnh vực kinh doanh. Điều này còn cho thấy vị thế của nam giới và nữ giới trong xã hội hiện đại cần có sự công bằng, vai trò và khuôn mẫu giới cũ hoàn toàn có thể thay đổi.

3. Sự khác biệt về sinh học không cản trở những năng lực cá nhân của mỗi giới

Không chỉ riêng trên vnexpress, mục Thể Thao ở các trang báo khác cũng thường có các bài viết về các nữ vận động viên có thành tích cao. Những bài báo như vậy tiếp tục khẳng định thể thao là một lĩnh vực cần tới sức khỏe nhưng không có nghĩa sự khác biệt về thể chất có thể gây cản trở những tài năng ở nam hay ở nữ. Có thể thấy trong các bài viết ghi nhận những thành tựu của những nữ vận động viên như:

Trong bài viết **Lực sĩ Mỹ Linh - người đương thời đón Tết** trên mục *Thể Thao* ra ngày 26/1/2012 đã cho thấy nỗ lực và những thành công của người nữ lực sĩ này trong lĩnh vực thể hình. Chị đã giành được nhiều huy chương vàng, bạc ở cấp khu vực và thế giới. Bài viết cho thấy trong thể thao, với sự cố gắng và nỗ lực thì dù là nam hay nữ đều hoàn toàn có thể thành công và đạt được những thành tích cao: **Là một HLV nghiệp dư, trong lần đi thi đấu ở Vũng Tàu, Mỹ Linh đã lọt vào tầm mắt của HLV thể hình TP HCM Huỳnh Anh. Tuy nhiên là một phụ nữ đã**

có chồng và hai con, để đến với môn thể hình quả rất khó với Mỹ Linh. “Khi đưa ra ý định tập thể hình, chồng tôi đã kịch liệt phản đối. Tuy nhiên, với quyết tâm của bản thân, tôi đã thuyết phục được anh ấy”, nữ lực sĩ Mỹ Linh kể lại.

Trong bài viết **Kinh ngư Ánh Viên – tài năng tuổi 15** trên mục *Thể Thao* ra ngày 21/01/2012 đã ca ngợi và tôn vinh tài năng của nữ vận động viên bơi lội Ánh Viên mới 15 tuổi những đã gặt hái được nhiều thành tích cao trong thể thao nước nhà: **“Chỉ sau hai tháng tập luyện cùng đội tuyển, Ánh Viên đã giành HC đồng tại giải Cúp các câu lạc bộ toàn quốc khu vực 2 tổ chức ở Đồng Tháp. Liên tiếp sau đó, Ánh Viên đã đạt nhiều huy chương tại các cuộc thi như: Hội khỏe Phù Đổng thành phố Cần Thơ, Cúp các CLB toàn quốc khu vực 2... Ở Cúp các CLB toàn quốc năm 2009 diễn ra tại Trung tâm Thể dục Thể thao Quốc phòng 5, Ánh Viên đã được gọi vào đội dự tuyển trẻ quốc gia sau khi đạt 2 HC vàng và 7 HC bạc. Đến tháng 4/2011, thì Ánh Viên chính thức vào danh sách đội tuyển quốc gia sau khi đoạt hàng loạt huy chương các loại ở nhiều giải đấu.**

Những đoạn viết này thể hiện ý chí và tinh thần của những cô gái, đó là sức mạnh tiên quyết giúp con người vươn tới những thành công mà không bị phụ thuộc bởi thể chất hay giới tính: **“Với ý chí kiên trì, tinh thần hăng say, tập luyện nghiêm túc giáo án của HLV để ra, Ánh Viên dần dần vượt qua cả các đàn chị nhóm trên 17 tuổi của đội tuyển quốc gia. Tại giải bơi vô địch quốc gia các nhóm tuổi tổ chức tại Đà Nẵng giữa năm 2011, Ánh Viên đã giành 10 HC vàng ở 10 nội dung, phá vỡ 7 kỷ lục quốc gia ở nhóm tuổi 13-14 và trở thành tay bơi phá nhiều kỷ lục nhất tại một giải đấu quốc gia. Chưa dừng lại ở thành công đó, tại giải bơi các lứa tuổi Đông Nam Á cũng diễn ra ở Đà Nẵng sau đó, nữ kinh ngư trẻ của Việt Nam tiếp tục giành 6 HC vàng, 2 HC bạc, 3 HC đồng, phá 2 kỷ lục Đông Nam Á và được bầu chọn là VĐV xuất sắc nhất giải”.**

Tác giả còn trích lời của người mẹ khi tự hào về cô con gái của mình, ý này cũng giúp nhiều bậc phụ huynh thấy rằng sinh con gái cũng vẫn mang lại những niềm vui hạnh phúc cho gia đình, xóa bỏ tư tưởng luôn mong có con trai của nhiều cặp vợ chồng: **“Mỗi tháng Ánh Viên gửi về nhà 6 triệu đồng. Số tiền đó vợ chồng tôi đều dành dụm cho cháu. Điều hạnh phúc của chúng tôi là có được một đứa con gái tài giỏi nhưng vô cùng hiếu thảo”, bà Nguyễn Thị Ánh Hồng, mẹ Ánh Viên chia sẻ.**

4. Bầu trời là khoảng không của cả hai giới

Trong thực tế, công việc của người phi công thường được xem là của nam giới. Nếu nhìn lại suốt quá trình lịch sử hàng không, hiếm hoi mới thấy có gương mặt nữ. Có lẽ cũng vì thế mà khi nói tới phi công và bầu trời hẳn nhiều người sẽ nghĩ ngay tới phi công nam, và bầu trời là khoảng không để những nam phi công vùng vẫy. Tuy nhiên với xã hội hiện đại cùng những cố gắng thúc đẩy sự tiến bộ của phụ nữ mà cộng đồng đã dần thừa nhận những tài năng trong lĩnh vực tưởng chừng là độc quyền của nam giới này. Dù lịch sử chưa có nhiều nhưng với những nỗ lực chinh phục bầu trời của một số nữ phi công gần đây đã bắt đầu phá bỏ những giới hạn ngăn cản sự tiến bộ của con người. Bài báo **Người đẹp trong khoang lái máy bay** đăng ngày 7/3/2012 trong mục *Đời Sống* như một bằng chứng củng cố thêm điều đó.

Trong bài có đưa tin về những nữ phi công của Việt Nam và nước ngoài. Những chia sẻ về nghề và những quan điểm mang tính định kiến giới khiến họ gặp khó khăn. Có những đoạn như đoạn viết về nữ phi công người Việt, Huỳnh Lý Đông Phương thể hiện rõ điều này: **“Khi biết cô có ý định theo đuổi nghề phi công, cả bố mẹ lẫn thầy cô đều phản đối quyết liệt và khuyên cô nên theo một nghề nào đó nhẹ nhàng, ổn định hơn như làm văn phòng”**

Một nữ phi công khác cũng nhận được những lời khuyên từ bạn bè: **“Lúc quyết định học phi công, bạn bè Laurel khuyên cô nên suy nghĩ kỹ vì cô có nhiều lựa chọn khác, trong khi nghề này rất vất vả. Tuy nhiên được gia đình ủng hộ, cô đã toàn tâm theo đuổi ước mơ của mình.**

Sau khi tốt nghiệp trung học, cô nộp đơn vào trường đào tạo phi công Embry – Riddle Aeronautical University, một trong những trường đào tạo hàng không hàng đầu ở Mỹ. Những ngày đầu được phi công nữ hướng dẫn bay, Laurel càng thêm khâm phục và tự nhủ mình cũng làm được như cô ấy”.

Tuy gặp phải những định kiến giới trên con đường theo đuổi sự nghiệp, nhưng với sự quyết tâm và muốn chứng minh cho nhiều người thấy rằng bầu trời không chỉ của riêng phái mạnh, những nữ phi công này đã dần vượt qua được trở ngại, và khẳng định những thành công của mình:

“Phương cho biết, trong khóa của cô, có 32 người thì chỉ có 4 bạn nữ, và một cô đã bỏ dở vì không chịu được các bài huấn luyện khắc nghiệt. Bản thân Phương, trong gần 2 năm rưỡi cũng có lúc muốn bỏ cuộc vì quá mệt mỏi và nản lòng khi thấy nhiều bạn nam cùng lớp tỏ ra nghi ngờ và phân biệt đối xử vì “không hiểu con gái vào đây học làm gì”.

Nhưng khi ấy, cô đã gặp những người bạn và thầy tốt, luôn ủng hộ, nên quyết tâm “làm cho những cậu bạn thay đổi cái nhìn về nữ phi công, và phải công nhận rằng, phụ nữ cũng có thể lái máy bay mà còn lái giỏi nữa”.

Bài báo cũng dẫn lời của một nữ cơ trưởng nước ngoài, củng cố thêm niềm tin cho những cô gái theo đuổi ước mơ làm chủ bầu trời:

“Để trở thành phi công giỏi, không cần biết là nam hay nữ, đều cần phải rèn luyện óc phán đoán và xử lý tình huống khẩn cấp”, Ann chia sẻ.

5. Bày tỏ tình cảm với người mình yêu thương không chỉ là đặc quyền của riêng ai

Trên trang *Nhịp Điệu Trẻ* thuộc mục *Đời Sống* có bài viết: *Màn tỏ tình của cô gái trong công viên* của tác giả Mộc Miên đăng ngày 29/1/2012. Tác giả viết: *“Giữa đám đông, chàng trai bên lên đứng đợi người yêu. Khi âm nhạc nổi lên, nhóm bạn trẻ ủa ra và hòa mình theo điệu nhảy. Lúc sau, cô gái mặc đồ thổ trắng bước ra và kéo người yêu tới “sân khấu” chính. Trong lúc “thỏ trắng” nhảy cùng bạn bè, chàng trai chỉ biết đứng cười hạnh phúc. Cả hai không ngại thể hiện tình cảm trong sự cổ vũ của đám đông vây quanh. Để có màn tỏ tình trên, cô gái tên Thanh Tuyền đã chuẩn bị rất nhiều bóng bay và nhờ tới sự trợ giúp của bạn bè. Sau gần 2 năm yêu nhau, Tuyền muốn làm một điều đặc biệt để chứng tỏ tình yêu với bạn trai.”* Đây là một bài viết tác giả chỉ phản ánh sự việc mà không đưa những nhận xét thiên lệch của cá nhân, điều đó thể hiện ở chỗ không có đánh giá về việc nam hay nữ chủ động tỏ tình. Cách phản ánh sự việc công bằng này còn khuyến khích nhiều bạn nữ mạnh dạn thể hiện tình yêu như nam giới để kiếm tìm hạnh phúc cho mình.

6. Nữ giới cũng cần được tôn trọng như nam giới

Trang *Cuộc Sống Đó Đây* thuộc mục *Thế Giới*, có đăng bài *Gọi khách là ‘em yêu’, tài xế sẽ mất việc*, ra ngày 7/2/2012. Trong bài viết tác giả có đưa ra vấn đề: *“Một công ty xe buýt của Anh ra quy định mới yêu cầu các lái xe buýt không được gọi các khách hàng nữ bằng những từ ngữ quá thân mật, để đảm bảo sự tôn trọng và lịch sự với khách hàng.*

Theo trang tin Carrentals của Anh cho biết, các lái xe của công ty xe buýt Brighton & Hove ở miền Nam nước này được cảnh báo không được dùng các từ “em yêu”, “người đẹp”... để gọi những khách hàng nữ đi xe, nếu không chấp hành thì sẽ bị sa thải. Thông báo của công ty nói các lái xe phải cư xử đúng mực, không được “quá thân mật” với khách hàng, “các lái xe cần chú ý một số từ ngữ phân biệt giới tính có thể sẽ mạo phạm các khách hàng”. Công ty xe buýt đưa ra quy định trên sau khi có nhiều khách hàng nữ phản nản về sự “thân mật quá độ” của các tài xế làm các cô khó chịu, đồng thời cảm thấy bị phân biệt giới tính khi đi xe buýt.

Tuy không phải là một bài báo nói về vấn đề giới nhưng ý tứ của bài báo cho thấy cần có sự bình đẳng giữa hai giới, bởi lẽ xưa nay người phụ nữ thường bị coi ở vị trí yếu thế hơn, có thể bị đem ra đùa cợt.

Tinh thần tôn trọng phụ nữ nghĩa là tôn trọng sự bình đẳng đã được nêu rõ trong bài viết, góp phần khuyến khích người đọc đề cao sự bình đẳng giữa hai giới, đòi hỏi sự tôn trọng nhau không chỉ trong cách nghĩ mà còn trong thái độ và lời nói.

II – Nếu thể hiện được góc nhìn giới, các bài viết sẽ hoàn hảo hơn

Bên cạnh những bài viết thể hiện có sự nhạy cảm giới, kết quả rà soát còn cho thấy vẫn tồn tại những bài có sự thiên lệch, ẩn chứa định kiến trong đó.

1. Chuyện trọng nam khinh nữ, chọn giới tính khi sinh con vẫn được đề cập:

Trong bài Người Việt sang Thái để kiếm rông con thuộc mục Thế Giới - Người 5 Châu đăng ngày 16/2/2011 của tác giả Anh Ngọc đã nêu lên một thực trạng: dân châu Á rất coi trọng năm rông, Việt Nam cũng không nằm ngoài ngoại lệ. Tác giả có phỏng vấn rất nhiều người phụ nữ, trong đó có nhiều những băn khoăn lo lắng cũng như mong mỏi của họ để kiếm được một “rông con” trong năm Thìn. Đây là một lý do khách quan vì đó là ý nghĩ chung của nhiều người phụ nữ, tác giả chỉ trình bày hiện trạng. Tuy nhiên, có một đoạn tác giả đã viết: **“Vấn đề thừa kế chính là chìa khóa cho khát khao sinh con trai. Theo truyền thống, con trai trong nhà bao giờ cũng là người chăm nom phụng dưỡng bố mẹ khi về già nên được thừa kế tài sản. Việc trông coi bàn thờ tổ tiên cũng là bổn phận của con trai chứ không phải con gái. Con gái khi đã lấy chồng sẽ có bổn phận thờ phụng tổ tiên nhà chồng”**. Ngay cách viết như thế này đã tạo cảm giác như tác giả cũng đang đồng tình với quan điểm này, điều đó vô tình sẽ cổ vũ cho hành động cố gắng kiếm con trai trong năm rông. Nếu có sự nhạy cảm về giới nhà báo có thể đưa ra nhận định của mình một cách công bằng hơn,

ví dụ như: **“Việc mong muốn sinh con vào thời điểm tốt đẹp là mong muốn chính đáng của con người. Tuy nhiên truyền thống sinh con trai để có thể kế thừa tài sản có lẽ không còn phù hợp trong xã hội hiện đại, nếu đặt quá nhiều kỳ vọng và căng thẳng vì chuyện phải sinh được con trai trong năm rông có thể dẫn tới những thất vọng chán nản và khiến gia đình mất vui. Sinh con gì vào năm nào không quan trọng bằng việc sinh con khỏe và đưa con nhận được sự chăm sóc dạy dỗ đúng cách từ cả cha lẫn mẹ”**.

2. Áp lực kiếm tiền đè nặng lên vai người đàn ông

Trong bài phỏng vấn Giang còi ngừng diễn vì thương vợ có phần tác giả đặt câu hỏi: **“Vợ những diễn viên hài như Xuân Hinh, Tự Long, Quang Thắng, Quang “Tèo”... đều chấp nhận hy sinh để chồng được thỏa mãn đam mê diễn của mình, còn anh thì ngược lại. Anh nghĩ sao về sự thiệt thòi của mình?”**

Sau khi danh hài trả lời xong, tác giả hỏi tiếp: **“Thế anh đã vừa lòng với những gì mình nhận được sau khi chấp nhận sự đánh đổi?”**

Hai câu phỏng vấn này của tác giả khiến người đọc cảm thấy tác giả đang có sự thiên vị giới khi cho rằng làm đàn ông mà hy sinh cho vợ là sự thiệt thòi. Người viết vẫn có thể đề cao những đóng góp của nghệ sỹ Giang còi mà không cần thể hiện thiên kiến trong đó, ví dụ như: **Trong cuộc sống vợ chồng, chuyện hy sinh vì nhau đôi khi lại điều cần thiết, quan trọng là đối phương có thể hiểu và trân trọng những đóng góp và sự hy sinh của người kia. Nhưng thực tế không phải ai cũng cho là như vậy, bản thân anh nghĩ sao về những hy sinh của mình cho gia đình?**

Không chỉ bắt gặp trong một bài, định kiến về vai trò giới tiếp tục xuất hiện trong bài phỏng vấn ngôi sao khác như bài: **Jennifer Phạm sẽ đưa con về thăm**

nhà nội dịp Tết được đăng trên mục Văn Hoá ngày 20/1/2012

Bạn trai của chị hiện là một người đàn ông giàu có, vì sao chị vẫn miệt mài chạy sô như vậy?

Có lẽ trong một bài báo mang tính giải trí thì tiêu chí khai thác thông tin về mọi khía cạnh sống của ngôi sao sẽ giúp độc giả thỏa mãn sự quan tâm đối với nghệ sỹ họ yêu thích. Tuy nhiên khi khai thác các chi tiết liên quan tới đời sống riêng tư cũng dễ dẫn tới những câu hỏi mang định kiến nếu người viết thiếu nhạy cảm giới. Những câu phỏng vấn như trên khắc sâu thêm trong người đọc tư tưởng nếu phụ nữ có một người chồng giàu hoặc bạn trai giàu có thì sẽ không cần phải đi làm bên ngoài. Điều này xây dựng một hình ảnh nữ giới lệ thuộc vào nam giới về mặt kinh tế, và tăng thêm áp lực cho nam giới về trách nhiệm kiếm tiền.

Để tìm hiểu nguyên nhân tại sao nghệ sỹ vẫn miệt mài chạy sô không nhất thiết tác giả phải gắn với việc bạn trai của cô là người đàn ông giàu có. Tuy nhiên có thể vì xuất phát từ định kiến giới mà tác giả cho rằng khi thêm vẽ trên vào thì vẽ dưới mới có giá trị. Thực chất, việc một người nghệ sỹ miệt mài chạy sô để đóng góp tài năng của họ phục vụ cộng đồng đã là một điều đáng ghi nhận, nếu khai thác ở khía cạnh đó có lẽ bài phỏng vấn sẽ nâng cao được giá trị của người nghệ sỹ hơn.

3. Cộng đồng sẽ ý thức hơn nữa về những hành vi bạo lực đối với phụ nữ nếu các bài viết liên quan tới bạo lực nhấn mạnh hoặc cung cấp thêm thông tin về Luật phòng chống bạo lực gia đình.

Tính từ tháng 1/2012 tới nay, mỗi tháng có ít nhất một vụ chồng gây bạo lực với vợ, gây thương tích nghiêm trọng hoặc thiệt mạng. Tuy nhiên đối với những vụ người vợ bị giết, thường các bài báo chỉ nên án hành vi giết người và tội giết người của kẻ gây tội. Nếu mỗi bài viết ngoài nêu tội danh còn chú trọng vào hành vi gây bạo lực và cung cấp thêm thông tin về luật phòng chống bạo lực gia đình thì sẽ thức tỉnh được cộng đồng hơn nữa. Có thể thấy trong một số bài như:

Bài *Dùng lựu đạn đòi giết vợ* đăng trên mục *Pháp Luật* ngày 30/1/2012 đưa tin “*Công an TP Vinh (Nghệ An) đã tạm giữ Ngô Minh Thắng (32 tuổi, quê Hưng Nguyên, trọ tại phường Cửa Nam, TP Vinh) để điều tra về hành vi đe dọa giết người. Trước đó trưa 29/1, Thắng quát nạt rồi lấy 2 quả lựu đạn ra đòi nổ để giết chết vợ là chị Đậu Thị Ngọc Thúy*

(26 tuổi). Hàng xóm đã phát hiện và báo cảnh sát. Cảnh sát đã tìm thấy 2 quả lựu đạn được giấu trên trần nhà. Thắng bị bắt giữ sau đó. Tại cơ quan điều tra, bước đầu Thắng khai nhận được 2 quả lựu đạn và mang về nhà cất giấu. Theo những người hàng xóm, Thắng đã nhiều lần đánh đập, hành hung vợ, thậm chí có lần còn quấn dây điện quanh vợ để giết chết, nhưng được người dân phát hiện.”

Hay trong bài *Mất gà chồng tức giận tưới xăng đốt vợ* được đăng trên mục *Đời Sống* ngày 6/3/2012 đã đưa tin:

Ông Đặng Ngọc Kính ở thị trấn Hai Riêng, huyện Sông Hinh, tỉnh Phú Yên, đi nhậu về thấy mất con gà chọi, hỏi vợ không biết nên giận dữ lấy can xăng 5 lít tưới vào giường ngủ châm lửa đốt. Người vợ bỏng đến 28% cơ thể.

Sáng nay, bác sĩ Đỗ Văn Hòa, Giám đốc Bệnh viện huyện Sông Hinh cho biết bệnh viện tiếp nhận chị Trịnh Thị Mỹ Diệu (31 tuổi - vợ ông Kính) ngày 5/3 trong tình trạng bỏng nặng. Kết quả thăm khám cho thấy người phụ nữ bị bỏng 28% cơ thể, tập trung ở vùng đùi, sinh dục; ngực và cánh tay phải bỏng độ 2, độ 3 (mức độ nghiêm trọng). Sức khỏe nạn nhân tạm thời đã qua cơn nguy kịch. Người nhà cho biết, khoảng 23h tối 4/3, sau khi đi nhậu về nhà, ông Kính phát hiện mất con gà chọi nên la lối, kéo vợ dậy tra hỏi. Nghe vợ trả lời không biết, Kính tức giận chạy xuống bếp lấy can xăng 5 lít tạt vào người vợ và giường ngủ rồi châm lửa đốt. Chị Diệu cố vùng vẫy để thoát ra nhưng Kính kéo tay lại, ngọn lửa bén vào người quá nhanh làm người phụ nữ bỏng nặng, còn căn nhà vách gỗ lợp tôn thì bị thiêu rụi hoàn toàn. Ông Mai Văn Chiến, Chủ tịch UBND thị trấn Hai Riêng cho biết: “Chúng tôi đang phối hợp cùng các cơ quan chức năng điều tra làm rõ nguyên nhân vụ cháy khiến chị Diệu bỏng nặng”. Thời điểm cháy, trong nhà có 3 đứa con của vợ chồng chị Diệu, rất may đều kịp chạy ra ngoài trước khi ngọn lửa bao trùm ngôi nhà. Theo ông Chiến, mặc dù là hộ nghèo, gia đình khó khăn nhưng suốt ngày Kính ham mê đá gà, không lo làm ăn khiến vợ con luẩn quẩn trong cảnh khổ.

Trên mục xã hội đăng ngày 29/2/2012 có bài *Cụ ông tắm xăng đốt vợ rồi nhảy lầu tự tử*:

Sáng nay, tiệm cắt tóc Nhật Trung trên đường Lê Hồng Phong (quận 10, TP HCM) bốc cháy từ phòng ngủ tầng 3. Lửa bùng lên kèm theo khói mù mịt khiến 7 người, trong đó có một số trẻ em tại tầng 2 không chạy thoát.

Theo thông tin ban đầu, ông Lê Văn Hòa (76 tuổi) ly dị bà Bê hơn 10 năm nhưng gần đây ông trở về sống với vợ cũ tại căn nhà trên. Ông lão thường xuyên nhậu nhẹt, đánh đập và đòi bà Bê đưa tiền tiêu xài.

Trên mục Pháp Luật đăng ngày 12/1/2012 đăng bài: **Chồng đánh vợ đến chết**

Chiều 12/1, Công an huyện miền núi Sơn Tây (Quảng Ngãi) đã khởi tố hình sự, bắt giam khẩn cấp ông Đinh Văn Oanh vì cố ý gây thương tích dẫn đến cái chết của vợ.

Thượng tá Nguyễn Hồng Thanh, Phó trưởng công an huyện Sơn Tây cho biết, nạn nhân là bà Đinh Thị Kịch ở thôn Tà Vái, xã Sơn Long.

Ông Oanh khai nhận do không kìm nén bức tức đã dùng cây rường, đá núi đánh đập gây ra cái chết cho vợ tại nhà riêng. Khám nghiệm hiện trường, cơ quan điều tra phát hiện bà Kịch chết trong nhà sàn với thương tích khắp nơi trên cơ thể, trong đó nặng nhất ở vùng đầu.

Theo người dân địa phương, mỗi lần bức tức ông Oanh thường tìm cơ hành hung, dùng củi, cây rường đánh vợ mình dã man. Ai can ngăn đều bị ông Oanh gây hấn dọa đánh.

Trong các loạt bài trên người viết đều phản ánh hành vi bạo lực của những người chồng đối với vợ, nêu tội trạng nhưng không chỉ rõ họ đã vi phạm luật phòng chống bạo lực gia đình. Ở một số bài còn cho thấy cộng đồng xung quanh đều biết đến những hành vi đánh đập của những người chồng này. Nếu các tác giả nhân đó mà lưu ý hơn để cộng đồng nhận thức được tầm quan trọng của việc tố cáo các hành vi bạo lực khi chứng kiến hoặc biết được sẽ giúp ngăn chặn bạo lực gia đình và tránh những hậu quả đau lòng xảy ra. Như vậy các bài báo sẽ đạt đến hiệu quả truyền thông cao hơn trong phòng chống bạo lực, giúp những người phụ nữ tránh trở thành nạn nhân của bạo lực giới.

4. Lẽ ra bài viết đã hay hơn nếu người viết không phân biệt vai trò giới

Trong bài **Tết bận rộn của hoa khôi bóng chuyền** trên mục *Thể Thao* đăng ngày 21/01/2012 viết về vận

động viên bóng chuyền Kim Huệ. Bài viết khá hay và ghi nhận được những thành tích mà Kim Huệ đóng góp cho thể thao nước nhà. Bên cạnh đó có hẳn hoàn thành tốt vai trò làm vợ làm mẹ trong gia đình như chăm lo nhà cửa con cái cũng như là một doanh nhân thành đạt với hai cửa hàng cắt tóc và xăm nghệ thuật làm cùng với chồng. Nhưng thật tiếc trong bài viết lại có một đoạn còn ngấm mang định kiến giới: **“Năm hết Tết đến, nhà chỉ có bà nội, Huệ vào vai một người đàn ông trong nhà. 26 Tết, Huệ cùng bà gói bánh chưng để còn tranh thủ về quê nội ở tận Thái Bình.”** Dường như quan điểm của người viết có phần nghĩ rằng phụ nữ chỉ lo việc trong nhà, việc nhỏ còn đàn ông gánh vác những việc lớn nên khi Huệ phải tự mình lo những việc lớn thì cũng như là cô phải đứng ra gánh vác như một người đàn ông. Thay vì viết như vậy, tác giả vẫn có thể ghi nhận sự tháo vát của vận động viên Kim Huệ bằng những cách nói khác mà không cần nhắc tới vai trò người đàn ông trong nhà ở đây.

LỜI KẾT:

Trong thời gian vừa qua, trên mục *Đời sống* có đăng bài **Sách giáo khoa tiểu học “trọng nam khinh nữ”** ngày 21/2/2012 đã gây một làn sóng phản hồi từ đông đảo bạn đọc. Bài viết của tác giả Vương Linh phản ánh lại một nghiên cứu về Bình đẳng giới trên sách giáo khoa tiểu học. Rất nhiều những ý kiến trái chiều nhau, có người ủng hộ, có người phản đối với nội dung của nghiên cứu. Xét ở góc độ của người đăng bài nghiên cứu này thì bài viết đã đạt được thành công là thu hút được sự chú ý và tương tác của một lượng lớn độc giả. Điều này cũng cho thấy cộng đồng xã hội đang ngày càng quan tâm về vấn đề Giới và Bình đẳng giới. Và như vậy càng cho thấy vai trò của mỗi nhà báo và mỗi đơn vị báo chí trong công tác truyền thông về Bình đẳng giới là rất quan trọng. Chúng tôi cũng muốn mượn câu chuyện của bài báo trên để làm đoạn kết cho bản tin số này, nhưng lại muốn gợi mở ra một vấn đề mới để các nhà báo cùng lưu tâm đó là ý thức về giới trong từng bài gửi đăng của mình, và mỗi một sản phẩm sau khi được gửi đi người viết sẽ hài lòng vì chúng ta đã quan tâm và nhìn nhận chúng ở cả góc nhìn của Bình đẳng giới.

CHỊU TRÁCH NHIỆM XUẤT BẢN: Ths. Nguyễn Văn Anh - Chủ tịch Hội đồng sáng lập

Cơ quan: Trung tâm Nghiên cứu và Ứng dụng Khoa học về Giới - Gia đình - Phụ nữ và Vị thành niên (CSAGA)

Địa chỉ: Nhà A9, đường Cốm Vòng, phường Dịch Vọng Hậu, Cầu Giấy, Hà Nội

ĐT: 04.37910014 - Email: csaga@csaga.org.vn - Website: www.csaga.org.vn

www.thuviengbv.dovipnet.org.vn (04.37759333)